

Foreningen Danmark-Letland

nr. 4 December 2008 16. årgang

ISSN 1901-5720

*Læs i dette nummer:
Letlands 90 års fødselsdag*

Indhold

Foreningen....	3
Foreningen Danmark-Letland, Bestyrelsen	4
Nyttige adresser	5
90 års fødselsdag	6
Extensive celebrations	11
Julefest på Den Lettiske Ambassade	14
Vestre Kirkegård	16
Sprogfestival	18
Fødselsdag i Letland	25
Jānis Jaunsudrabiņš	28
Vesthimmerlands venner	31
Praktisk arbejde med Letland	33
The Baltic Times	35
Konkurrence	40
Ung studerende lette i Danmark	41
Ungdom	45
Danfø	48
Rite Højskole	53
KALENDER	55

Forsidefoto: Druvas dækket af sne

Deadline for næste nummer er 1. marts

Foreningen....

Foreningen Danmark-Letlands medlemsblad udsendes til alle medlemmer.

Indlæg og udklip er meget velkomne og sendes til redaktør Lis Nielsen (lis.hazel.nielsen@skolekom.dk). Vi kan ikke love at bringe alle indlæg, ligesom vi forbeholder os ret til at redigere i det indsendte.

Foreningen Danmark-Letland er stiftet i august 1992 i København af en kreds af private personer med interesse for Letland.

Formålet med foreningen er:

På alle måder at styrke og udvikle venskab mellem det lettiske og danske folk, samt oplyse om Letland.

Som medlem af foreningen kan optages enkeltpersoner, husstande, foreninger, virksomheder, kommuner, menigheder, organisationer mv. med interesse for dansk-lettiske relationer.

Foreningen er landsdækkende. De fleste arrangementer finder sted i Københavnsområdet, men der opfordres til lokalt arbejde også andre steder i landet. Hos Fremad Rejser, Vesterbrogade 37, 1620 København V tlf.: 33 22 04 04, får medlemmer af Foreningen Danmark-Letland rabat på rejser til Letland.

Indmeldelse i Foreningen Danmark-Letland sker ved henvendelse/indbetaling til kasserer Anne Fraxinus.

Foreningens girokonto er: 07 736 54.

Årskontingent:

Enkeltpersoner	225 kr
Husstande	325 kr
Unge under 26 og pensionister	150 kr
Organisationer m.m.	525 kr

Foreningen Danmark-Letland,

Bestyrelsen

	Kirsten Gjaldbæk Kongstedvej 12 2700 Brønshøj Formand	tlf./fax 3871 1825 kirsten.gjaldbaek @get2net.dk
	Jytte Nørgaard Helio Helleruplund Allé 4 2900 Hellerup Næstformand	tlf. 3962 2922 fax: 3962 2912 jytte@helio.dk
	Anne Fraxinus Kildebækvej 34 3660 Stenløse Kasserer	tlf. 4717 0194 agf@mail.dk
	Lis Nielsen Rosenlundsvej 8 3650 Ølstykke Redaktør	tlf:4710 0295 lis.hazel.nielsen @skolekom.dk
	Jens Helt Hansen Skovbakkevej 120 3300 Frederiksværk	tlf. 4772 0297 helt@webspeed.dk
	Anita Vizina Nielsen Lyngborghave 32 2.TV 3460 Birkerød	tlf 4031 4959 jvizinanielsen @webspeed.dk
	Helge Andersen Humlemarksvej 17 2605 Brøndby Suppleant	tlf. 4345 7076 heogin@mail.tele.dk
	Anne Mette Johannsen Nørgaardsvej 25 2800 Lyngby Suppleant	tlf. 4588 8765 amj2002@ofir.dk

Nyttige adresser

Letlands Ambassade i Danmark,

Rosbæksvej 17, 2100 København Ø
tlf. 3927 6000, Fax. 3927 6173,
embassy.denmark@mfa.gov.lv
Ambassadør: Mr. Andris Razans
1. sekretær: Andrejs Grinasko
3. sekretær og konsul: Raivo Klotins,
consulate.denmark@mfa.gov.lv
Udenrigsministeriets hjemmeside: www.mfa.gov.lv
House Manager: Zintis Cepurnieks

Den Danske Ambassade i Letland,

Pils iela 11, Lv-1863 Riga, Latvia
Tlf. +371 6722 6210, Fax +371 6782 0234,
rixamb@um.dk, www.ambriga.um.dk/da
Ambassadør: Uffe Wolffhechel
Konsul/Attaché Carina Mylin
+371 6722 6210 ext. 16 /mob. +371 2612 1002
carmyl@um.dk

Det Danske Kulturinstitut i Riga,

Marijas iela 13, K.3, LV-1050 Riga, Latvia
Tlf. +371 67 289 994,
dki@dki.lv, www.dki.lv
Leder: Simon Drewsen Holmberg.

Det Danske Kulturinstitut i København

Vartov, Farvergade 27 L, 2. sal, 1463 Kbh K

Foreningens hjemmeside: www.danmark-letland.dk

Webmaster: Lars Egelund Henriksen
Kode til at se seneste nummer af bladet: vairalat

90 års fødselsdag

I anledning af den lettiske republikks 90 års fødselsdag, den 11. november havde den lettiske ambassade inviteret til koncert og reception. Blandt mange andre var foreningens medlemmer også inviteret.

Festen blev afholdt i Den sorte Diamant, i koncerthallen. Euphonia String kvartetten spillede. De fire musikere spillede på violin, viola og cello, Carl Nielsen opus 5 i f-moll, Peter Vasks Summer Tunes og Ludwig van Beethoven opus 95 f-moll. Musikerne er nogle af de ledende i det verdensberømte kammerorkester Kremer Baltica, som får støtte og råd af den berømte Gidon Kremer fra Riga. Flere hundrede mennesker var mødt op, og efter koncerten var der sandwich og øl, vin og vand samt mulighed for at få sludret med bekendte.

*On the Occasion of the 90th Anniversary of the Republic of Latvia
the Ambassador of the Republic of Latvia H.E. Mr. Andris Raxāns
and Mrs. Gunta Raxāne
requests the honour of the company of*

LIS NIELSEN AND COMPANION

*at a concert of the String Quartet "Euphonia" followed by a reception
in the Black Diamond
on November 10, 2008 at 19:00 o'clock*

*Dark Suit
R.S.V.P.
(by attached reply form)*

*Seven Kirkegårds Plads 1
1016 Copenhagen K
Please present this card on arrival*

Inden koncerten holdt Ambassadør Andris Razāns en tale, som vi har fået lov til at gengive her:

Your Excellencies,
Ladies and Gentlemen,
My Latvian countrymen,

I would like to say how delighted I am, welcoming all of you tonight, in this magnificent Library in order to celebrate the 90th Anniversary of the independent Republic of Latvia.

As a diplomat, I follow a golden rule and avoid discussing history, when there is no need for it. History, I may say, might become one of the most boring human activities, if the timing is wrong.

But if we look into the very root of the reason we have gathered here tonight, to me it seems very appropriate to say a few words about it.

Perhaps it is in part true that history is a burden for Europe. But I should stress, that in history of each and every nation are moments, full of genuine glory and escalating pride. Those are developments that by many generations are described as moments of truth and historic breakthrough.

The Proclamation of the Republic of Latvia 90 years ago certainly has this kind of magnitude.

It was November 11th, 1918. The armistice treaty between the Allies and Germany was signed, in a railway carriage in Compiègne Forest. It marked the formal end of World War 1.

No any other war had redrawn the map of Europe so dramatically as the 1st World War. Four empires had disappeared and in the Baltic region this meant a positive change.

Poland and Lithuania reemerged as independent countries. Finland, Estonia and my country, Latvia, obtained

independence for the first time.

Our independence caught a wave of strong international support. Without it, it would have had no chance to develop. Tonight I specially would like to mention two names - that time Italian Foreign Minister Count Carlo Sforza and the British Prime Minister Lloyd George.

Their energetic and passionate support is still remembered. Let me extend my special thanks to Denmark, who recognized Latvia *de jure* in 1921.

90 years for a country. Is it a long or short time? Perhaps it is short, compared with the existence of some of the other European states. But this span of time certainly is long enough to experience everything that might have been experienced by a geopolitically small, externally unprotected European democracy in the 20th century:

- The development of democratic society in the aftermath of the 1st World War
- The ups and downs of the market economy
- The flourishing life of culture and education
- Aggressive, insecure and undemocratic neighbours.
- Unique world class architecture
- Externally enforced enslavement by both - nazis and communists
- And a phoenix-like re-emergence in a family of European nations

Perhaps too many extremes in such a short period of time. Perhaps after such experiences an appropriate place for my country would be in history books or in old political maps of Europe.

But this is not what happened. Because in 1918 Latvia was established on a solid foundation of culture and traditions of European nations present in Latvia. The European peoples living in Latvia through centuries had left visible footprints in her cultural heritage and in turn

Latvia had left her footprint in Europe.

Later, during the reception, I encourage you to use this unique opportunity, that has been kindly given to us by the Royal Library, to gaze upon the Terrestrial Globe made in 1764 by one of the most famous sons of Latvia – Gotthard Friedrich Stender.

Stender was a Lutheran minister who devoted much of his life writing literature in Latvian. He wrote the first Latvian ABC book for children as well as is a famous poet. Yet Stender also had a passion for the natural sciences. As professor of geography in 1762 he arrived in Copenhagen to work at the University. Here he made two three-foot large hand-painted terrestrial globes for the Danish King Frederik the 5th, receiving for them 300 rix-dollars.

I have no idea how much it might be when converted to Danish Crowns. Maybe somebody can help me with that later tonight.

Both globes today belong to the Danish State and are kept at this wonderful Library.

The Globe is a vivid illustration that ties between the Latvian and the Danish peoples were strong and surprising in their multitude through centuries.

Excellencies,

Ladies and Gentlemen,

Tonight we shall have the opportunity to enjoy a wonderful concert by EUPHONIA String Quartet. The four musicians of the Quartet are the leading musicians in one of the World`s most famous chamber orchestras KREMERata Baltica. Since the founding in 2004, EUPHONIA have received great advice and support from their mentor, distinguished violinist from Riga Gidon Kremer.

Tonight we shall dive into the fascinating music world of three composers – Carl Nielsen, Peteris Vasks and Ludwig van Beethoven. I wish you an unforgettable experience!

I would like to extend my deep gratitude to Mr. Erland Kolding Nielsen, Director of the Royal Library and to the Library's wonderful team for an excellent partnership in arranging this evening.

Special thanks to our sponsors, Bank DnBNord and DFDS Shipping Company.

And finally,

As we say in Latvia, one can not be healthy enough by only consuming spiritual energy. For that reason we have prepared some nourishment for you as well. After the concert you are most welcome to the reception on the glass passage way that connects the old and the new building of the Royal Library.

May I wish you a very pleasant evening!

Extensive celebrations

to mark the 90th anniversary of the Republic of Latvia worldwide

PRESS RELEASE

The jubilee year of Latvia is approaching culmination and in November the celebrations of the statehood of Latvia are taking place not only at home but all over the globe. Latvian diplomatic representations abroad invite all

Latvian nationals and all friends of Latvia to celebrate together, enjoying the performances of outstanding artists. At present, the world is finding out about Latvia's 90 years, honouring the anniversary with concerts by the most distinguished Latvian musicians, exhibitions of the most talented painters, the best films and theatre performances, discovering Latvia as a modern and dynamic state. Abroad, the celebrations will be marked with performances by the most prominent artists of Latvia, who through the power of their personalities and their talent have made Latvia's name known far beyond its borders: opera stars Elina Garanca and Aleksandrs Antonenko, the pianist Vestards Simkus, theatre director Alvis Hermanis, the State Choir *Latvija*, the chamber orchestra I Kremerata Baltica, and many others.

With the support of the Ministry of Foreign Affairs, Latvian diplomatic representations have been organising the events marking the anniversary of Latvia for the whole year. As some of the larger projects to be mentio-

ned are a vast programme of cultural events in Germany of the Baltic-German year of culture *Essentia Baltica 2008*, Latvia's participation in the European Cultural Season from July to December in various French cities, and Latvia's participation in the Goteborg Book Fair in the status of the main guest country. Latvia's diplomatic representations worldwide have prepared special celebratory events for this November. The series of events in Italy will be a special programme entitled *Progetto Hermanis* devoted to Alvis Hermanis, to be held in Rome, and in Florence a golden selection of Latvian documentaries will be on view at the Florence International Documentary Film Festival. In December, Giuseppe Verdi's *Otello* with tenor Aleksandrs Antonenko from the Latvian National Opera in the title role will open at the Rome Opera House.

The 90th anniversary celebrations in Austria were graced with a concert by opera singer Elina Garanca and pianist Rene Salaks, also an exhibition of contemporary painting was launched with works by nine distinguished Latvian painters: Laima Bikse, Normunds Braslins, Andris Eglitis, Franceska Kirke, Dace Liela, Aleksandrs Naumovs, Aija Zarina, Karlis Zarins, and Vija Zarina. In France, a concert by the State Choir *Latvija* took place in honour of the national day of Latvia. The film *The Defenders of Riga* will be screened in the U.S., Canada, and Moscow. In Moscow, the Latvian Embassy is also organising a celebratory concert with performances of the chamber orchestra *Kremerata Baltica*, pianist Vestards Simkus, cellist Marta Sudraba, and mezzo-soprano Baiba Berke. In St Petersburg, the birthday of Latvia was marked together with the composer Raimonds Pauls and theatres of Latvia. In Berlin, the first performance of a special composition for piano and string orchestra by Ugis Praulins will be presented. In the Netherlands the

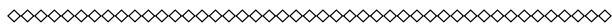
anniversary will be marked by a concert with conductor Mariss Jansons and the Royal *Concertgebouw* Orchestra. In Sweden, the occasion will be marked with another performance by Vestards Simkus, this time at the Stockholm Concert Hall. The 90th anniversary of Latvia will be celebrated worldwide with the support of Latvian diplomatic representations and honorary consuls.

The dream of several generations of Latvians has come true: Latvia's celebrations will shine out on the map of the world! Latvian embassies and representations send their national day greetings to all and extend an invitation to heed the call for "Lights on Latvia!", to enjoy the festive spirit, and to take part in the joy and pride for our country and our people.

Ministry of Foreign Affairs of Latvia

This message online:

<http://www.mfa.gov.lv/en/news/press-releases/2008/November/14-6/>

Julefest på Den Lettiske Ambassade

Igen i år havde Ambassaden inviteret børnefamilierne til juletræ på ambassaden fredag den 28. nov. fra 17-20.

Klokken fem myldrede det ind med små piger og drenge i deres fineste tøj for at møde julemanden som var mødt op til festen. Julemanden stillede spørgsmål og nogle børn kunne svare og fremsige små vers.

Så blev der sunget og spillet klaver og danset sanglege på lettisk.

Foreningen Danmark – Letland støttede arrangementet ved at lave danske juletraditioner. Så der blev rullet marcipan i forskellige farver, klippet julehjerte og lavet juledekorationer.

Senere bød fru Razans på et fint julebord, hvor fru selv havde bagt pirogger og æblestuedel.

Og klokken otte myldrede de unge forældre og børn travlt ud af døren tilfredse og glade.

Vestre Kirkegård

18. november

Traditionen tro mødtes vi igen i år på Letlands Nationaldag på Vestre Kirkegård. Vi var mødt 11 mennesker op, heraf var den lettiske ambassadør Razans og frue. Det styrtede ned med regn og blæsten tog i de mange paraplyer, da vi stod foran det lettiske monument.

Gvido Grindvalds holdt sin lettiske tale og nedlagde en krans med blomster i de lettiske farver. Derefter talte Ambassadøren og lagde en blomsteropsats i de nationale farver og så blev der lagt blomster af de deltagende. Mindehøjtidligheden blev kort på grund af vejret. Men bagefter kørte gruppen hen til Karens Minde på Sjællør Boulevard, hvor foreningen Danmark-Letland var vært.

Anne-Mette Johannesen fra foreningen havde sørget for smørrebrød og kaffe. Og som altid gik snakken lystigt med beretninger fra tidligere tider i Letland.

Ambassadør Razans og Livija Klaus-Kovalevskis

Vi har fået Grindvalds tale på dansk, som vi her gengiver:

Kære landsmænd,

I dag fejrer vi at Letlands Republik har bestået i 90 år og vi er kommet her for at sende vore tanker til fædrelandet og ønske det til lykke samt et langt liv.

Det jeg, af hele mit hjerte ønsker for mit fædreland, er at Letland aldrig mere skal opleve at befolkningen er nødt til at søge tilflugt i fremmede lande for at overleve og for at få deres personlige frihed.

De mennesker der i sin tid kom til Danmark, havde to muligheder: Enten kunne de følge den Sovjetiske Ambassades opfordring om at vende tilbage til det besatte fædreland, eller de kunne vælge at blive i det fremmede og gemme deres drøm om fædrelandet under hovedpudden.

På vegne af alle letter i Danmark nedlægges en krans her ved monumentet. Vi hilser Letland fra os alle og ærer de letter, der er stedt til hvile her i Danmark. De har alle ofte sagt ordene:

Gud velsigne Letland

Guido Grindvalds

Vi varmer os på Karensminde

Sprogfestival

Lørdag den 21. september deltog Foreningen Danmark-Letland i sprogfestivalen

Den var arrangeret af Esperanto Foreningen og blev afholdt i kulturhuset på Dortheavej, hvor det nye Ungdomshus ligger ved siden af.

Der var mange forskellige foreninger fra forskellige lande, og alle havde pyntet fint op med plakater, flag og smagsprøver fra deres pågældende land. Men desværre kom der ikke mange gæster på besøg, ej heller til de løbende foredrag som med halve timers mellemrum, blev afholdt. Det var synd og skam for det store arbejde der var blevet lagt i arrangementet. Året før var der langt flere besøgende i det Grønlandske Hus, og det blev dis-

Anda Zarane spiller guitar, Natalia Milosevic synger og Anita Nielsen spiller kokle på sprogfestivalen

kuteret om stedet var for langt væk og om man skulle tættere på byen.

Fra foreningens side havde vi en stand med smagsprøver og brochurer. Desuden spillede Anita Nielsen på kokle og Anda Zarane på guitar og Natalia Milosevic sang lettiske sange. Senere holdt Kirsten Gjaldbæk et oplæg, hvor hun fortalte om det lettiske sprog.

Folketingsmedlem Mogens Jensen åbnede festivalen med en tale, som vi har fået lov til at gengive:

Tak fordi jeg måtte være med i dag til dette spændende arrangement. Der er ingen tvivl om, at det er værd at holde fest for den sproglige mangfoldighed og dialog mellem forskellige kulturer. Fest, sprog og kultur kan man aldrig få for meget af.

Jeg kommer fra Mors i Nordjylland, og her taler man morsingmål. Der er selvfølgelig flere versioner alt efter, om man er såkaldt byboer eller ej. Der er også forskel på, hvordan unge og ældre taler, og de ældre mennesker, der bedst har bevaret det oprindelige morsingmål, kan være meget meget svære at forstå, hvis man kommer helt fra København.

Der er selvfølgelig en verden til forskel mellem morsingmål og arabisk, armæisk og oldgræsk. Men når jeg nu kommer fra et sted i landet, hvor man taler lidt anderledes, end de gør i TV-Avisen, så er jeg særligt opmærksom på den sproglige mangfoldighed, der ligger udover pænt rigsdansk.

I dag er der jo også mange danskere, der er, hvad man kalder, "to-sprogede". Betegnelsen dækker over, at der i dag er en del af den danske befolkning, der har lært mere end et sprog hjemmefra. Nogle ser dette som et problem og bliver måske skræmte af det. Det gør jeg bestemt ikke. Det skal vendes til en fordel, at der i mange klasseværelser sidder børn, der taler arabisk, vietnamesisk, pashto eller islandsk.

For det er så vigtigt, at vi interesserer os for hinandens sprog og kulturer. Og det kan sagtens kombineres med, at vi værner om det danske sprog, så vi ikke pludselig taler McDonald's-engelsk allesammen. Det ville være kedeligt, hvis vi alle var ens.

En af mine mærkesager som politiker er en mangfoldig sprogpolitik, hvor det danske sprog fremtidssikres og vi samtidig sørger for, at alle danskere har de nødvendige sprogfærdigheder til at begå sig i det danske samfund såvel som i en international verden.

Et fælles sprog er afgørende for et samfund og dets borgers mulighed for at fungere. Det er det fælles sprog, som gør det muligt at kommunikere og dermed deltage i samfundets liv på alle niveauer, såvel på arbejdsmarkedet som i fritiden. Det er det fælles sprog, som gør det muligt at være aktiv samfundsborger og dermed deltage i demokratiet. Hvis borgerne ikke taler, læser og skriver det fælles sprog på et højt niveau, er risikoen for at føle sig udenfor større.

Mit arbejde for en mangfoldig sprogpolitik i Danmark skal fremme, at alle mennesker får de bedste betingelser for at fungere i samfundet, og dermed være med til at give alle lige muligheder. Dansk som fælles sprog udelukker absolut ikke, at der tales andre sprog i Danmark, nej, to-sprogethed kan aldrig være et problem men derimod en fordel.

Sammen med respekten for individet, åbenhed over for andre kulturer og tolerance har respekten for sproglig mangfoldighed hidtil været en kerneværdi i vores samfund – og det skal det fortsat være. Danmark er ikke en "smeltedigel", hvor vores forskelle udviskes, men et sted, hvor mangfoldigheden skal betragtes som en styrke. Så jeg synes altså ikke, vi skal være bange for at udforske hinandens forskellighed. Hvis din sidemand i skolen er pakistaner eller vietnameser, snyder du dig selv ved ikke

at spørge ind til deres kultur og sprog. Forpas aldrig chancen for at lære noget nyt, også selvom det bare er at tælle til 10 på Urdu eller sige hej på vietnamesisk.

”Hver gang du lærer et nyt sprog, bliver du et nyt menneske”, siger et slovakisk ordsprog. Og så vidt jeg kan se, er sproglig mangfoldighed grundlaget for kulturel mangfoldighed. I hvert eneste sprog ligger en identitet, værdier, normer, en retning, der uløseligt hænger sammen med kultur.

Jeg synes derfor, det er glædeligt, at UNESCO under FN har haft succes med at få vedtaget en konvention om beskyttelse af kulturel mangfoldighed. Konventionen blev vedtaget i 2005 og trådte i kraft den 18. marts 2007, hvor 55 lande havde ratificeret den, herunder Danmark. Ved at få vedtaget en konvention, der er et mere bindende instrument, sendes en vigtig besked til det internationale samfund om kulturens særlige status.

Kultur er ikke bare en vare, der kan købes og sælges, men derimod en væsentlig del af menneskers fælles identitet. Desto mere grund til at værne om mangfoldigheden, så den kan komme os alle til gode og skabe ringe

i vandet i form af øget tolerance, solidaritet, demokrati og fred og sikkerhed.

UNESCO's konvention beskytter de enkelte landes ret til at føre kulturpolitik i en verden, der typisk vægter kroner, dollars og yen højest. Konventionen understreger kulturens og kulturpolitikens betydning og bekræfter staters rettigheder, pligter og muligheder i forbindelse med fremme og beskyttelse af kulturel mangfoldighed, herunder i form af statsstøtte.

Baggrunden for konventionen er oplevelsen af, at ligesom mangfoldigheden ude i naturen trues, så ser vi en lignende tendens, hvor mangfoldigheden af sprog og kulturer reduceres. Med mindre der altså gøres en aktiv national og international indsats.

Den kulturelle og sproglige mangfoldighed er ikke længere en selvfølge. Små kulturer skal kunne leve på en ny tids vilkår og ikke blive museumsgenstande. Det gælder såvel den danske kultur, der jo dækker et lille sprogområde, som mange andre kulturer, der har svært ved at klare sig på markedsvilkår som den amerikanske kultur f.eks.

UNESCO's kulturkonvention er først og fremmest en fælles standard for kultursamarbejder på tværs af landegrænser. Samtidig er det en bremseklods i forhold til de internationale handelsaftaler, som forsøger at behandle kulturprodukter som alle andre varer og tjenesteydelser.

Et rigt kulturliv kan ikke kun være markedsbestemt. Det er nødvendigt med en hjælpende hånd fra staten til kulturen, hvis vi fortsat skal have et levende sprog og en identitet som danskere. En identitet vel at mærke, hvor danskere som sådan ikke bare er klaphatte og Den Lille Havfrue men derimod et fællesskab, der favner en bred buket af mennesker med forskellige baggrunde og som ikke sidder fast men derimod udvikles hele tiden.

UNESCO-konventionen bekræfter retten til at have nati-

onale kulturstøtteordninger, og jeg gør alt, hvad jeg kan i mit arbejde for at sikre, at statens kulturstøtte går til den levende og mangfoldige kultur, der spiller på flere strenge end bare det traditionelt danske.

Danskheden er mangfoldig. Vi vil ikke gå på kompromis med fællesskabet, nytænkningen og samhørigheden.

Jeg vil nødigt leve uden udveksling forskellige kulturer imellem. Derfor må jeg også råbe vagt i gevær, når jeg oplever, at mine politiske modstandere mangler udsyn og mod.

DF's kulturordfører, Karin Nødgaard, har fornylig været ude med riven efter Kunstrådets bevillinger til udenlandske kunstneres ophold i Danmark til inspiration og gavn for danske kunstnere og kulturinstitutioner.

Ligesom hun i øvrigt er i oprør over udlånet af Den Lille Havfrue til Expoudstillingen i Kina, hvor hun har mulighed for at blive beundret af op mod 70 millioner mennesker.

Jeg forestiller mig, at vores nationale stolthed, H.C. Andersen, ville vende og vride sig i sin grav bag de gule mure på Nørrebro, hvis han vidste, at man nu ikke længere ser ud over landets grænser, men er blevet sig selv nok. Uden at jeg skal begive mig ud i en større historisk udredning, må jeg lige påpege, at dansk kulturarv havde været en sørgelig størrelse, hvis ikke inspirationen udefra havde kunnet flyde frit. De store nationalklenodier som for eksempel HCA og Thorvaldsen havde som bekendt ikke nok i Danmark, men blev inspireret i mødet med andre kulturer. Og nu i år 2008 er vi bange for at låne hans Lille Havfrue ud til den anden side af kloden. Ak og ve, som HCA nok selv ville have sagt. Der har altid været udveksling af kunst over landegrænser. Hvad bliver det næste? Må mesterværker af Jorn, Kirkeby eller Krøyer heller ikke udlånes fra danske museer? Skal vi have en kanon for særlige danske klenodier, der ikke må

forlade dansk jord? Og skal der også gælde indrejseforbud for Monet, Chagall og Picasso? De to nævnte sager er grelle eksempler på en total mangel på udsyn hos DF, der som sædvanlig er i fuld færd med at mure kulturen inde, så intet slipper ind - eller ud - over nationens grænser. Denne sag viser bare, hvor vigtig UNESCO-konventionen er. Kulturel mangfoldighed er ikke noget, der kommer af sig selv. Så lad os fejre denne Sprogfestival 2008, de mange forskellige sprog, de mange forskellige kulturer, og lad os give hinanden hånd på, at dialog er vejen frem. Jeg er i dette aspekt ikke enig i det gammelkendte ordsprog. "Tale er sølv, tavshed er guld". Nej, det er vel lige omvendt! Lad snakken gå og sprogene blomstre – tak for ordet!

Mogens Jensen

Fødselsdag i Letland

Er duerne mere sultne i Letland eller har de et bedre kommunikationssystem.

Melita i Letland ville snart blive 70 år, så jeg ringede til hende.

”Har du tænkt dig at holde fødselsdag ?”

”Neeej, så langt er jeg ikke kommet endnu.”

Melita har belært mig om, at fødselsdag ikke er noget, man gør så meget ud af i Letland, men ens navnedag er betydningsfuld. På den dag kan alle komme forbi og lykønske en, uden invitation og som regel medbringende blomster. Fødselsdag kommer man kun til, hvis man er inviteret.

Jeg vidste, at Melita ikke ville invitere mig til at komme helt fra Danmark for at fejre hendes fødselsdag. Dertil er hun for beskeden, så jeg spurgte om hun gerne ville have besøg. Så kunne vi gå i Operaen og fejre den der. Det blev en aftale, som vi begge glædede os til.

Melita er for 1 år siden gået på pension fra en stilling som tysklærer i en grundskole. Hun har i årevis været klar til at gå på pension, men havde ikke råd til det, men nu kunne hun ikke klare det længere helbreds-mæssigt.

Hun bor i Kemeru, hvor Christianskirken i Lyngby har sin venskabskirke, i en lille 1 vær lejlighed i et af de træhuse, hvor der bor 4 andre familier. Hun har en lille entre og et lille køkken.

Det fælles toilet var tidligere placeret på trappen lige uden for hendes dør, men nu har hun fået indrettet både bruser og et wc i forskellige skabe i lejligheden. En historie vi kender fra de gamle lejligheder i København årtier tilbage.

Hun er lykkelig for denne ordning.

Jeg skulle rejse til Riga om fredagen kl. 15 med planlagt landing kl. 17.30 og det ville være nok tid til at jeg kunne nå at komme på hotellet og skifte tøj og være i Operaen til kl. 19. Du skal være der, sagde Melita, de lukker dørene præcis. Vi skulle se balletten Giselle. Men da jeg hurtigt og smertefrit kom igennem check-in og sikkerhedskontrollen viste det sig, at flyet ville være 45 min forsinket, hvilket jeg aldrig har været ude for før. Så der sad jeg og ventede og overvejede, hvad det ville betyde og om jeg skulle ringe til Melita og fortælle hende det. Jeg lod være. Melita bliver let nervøs og bekymret og hun kunne ikke gøre hverken fra eller til alligevel. Så jeg ventede.

Det kom jeg også til i Riga lufthavn. Af en eller anden grund var der også lang ventetid på bagagen, som jeg først fik lidt over halv syv.

Ud til en taxa i en fart. ”Jeg skal være i teatret kl. 19 – Nationalteatret”

Han kørte godt, men hurtigt ud og ind imellem de andre biler og jeg tænkte: Hvad har jeg dog fået ham til.

Stolt kørte han kvart i syv op foran Nationalteatret og åh, jeg havde sagt forkert. ”Nej, nej, nej, det er ikke det teater. ”

Jeg skal ikke kunne sige, hvad han har tænkt, men det var fuldt berettiget. Og så gik det igen ud i myldretrafikken og fem minutter efter var vi ved Nationaloperaen, hvor Melita stod i sit fineste dress. Og jeg i mit rejsetøj, vindjakke og bukser.

Men det var en dejlig forestilling og nerverne faldt helt til ro ved den smukke musik og dans.

Da jeg om søndagen skulle til Kemeris med tog havde jeg købt en bolle og da jeg var i god tid, satte jeg mig på peronen og spiste den. Et par duer gik rundt der og jeg tog et lille stykke brød og smed til dem og fik et chok. Pludselig var der uro i luften omkring mig og mindst 50 duer

sad omkring mig, meget tæt på. Jeg flygtede ind i toget, fuldstændig overrumplet og forskrækket. Hvordan kunne der i løbet af få sekunder komme så mange duer! Det var helt uhyggeligt.

Gudstjenesten var også en speciel oplevelse, da den sædvanlige præst havde orlov, så en vikar kom – med ca 10 minutters forsinkelse.

”Hvilken liturgi bruger I her?”, spurgte han og i løbet af gudstjenesten talte han flere gange ikke til menigheden, men med den, så de kunne gelejde ham igennem gudstjenesten.

Bagefter var der blomster og gaver til Melita, som troede, at ingen vidste om hendes runde dag, så det var en dejlig overraskelse.

Så var det hjem og holde fødselsdag med familie og venner og ved afslutningen af dagen, var Melita glad og tilfreds. Det havde været en god fødselsdag.

Anne Mette Johannsen

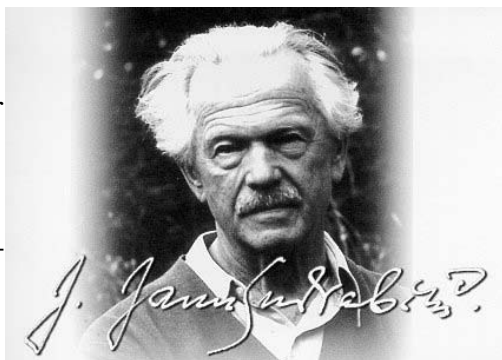

Jānis Jaunsudrabiņš

Her følger endnu et uddrag af romanen ”Balta Gramata”, af Jānis Jaunsudrabiņš, oversat af Gvido Grinvalds.

Lørdag aften

Det er en glæde at mindes de øjeblikke, når kvindernes pligter og det besværlige arbejde skiftede til lette fjed, til hurtig gang fra stuen til kornkammeret og fra kornkammeret til stuen bærende på bylter med hvide, rene be-

klædningsgenstande. Hvor let føltes så arbejdet med at ordne gårdspladsen! Græsplænen blev grøn som om regnen havde skyllet den, de nedtrådte stier og med sten dækkede områder hvide som var de overhældt med kridt. Jeg løb med riven fra støvsky til støvsky, rev halm og affald sammen; og det forekom mig at uden mig ville gården ikke kunne ordnes – kun jeg kunne få den til at blive så ren og jævn.

Det er en glæde at mindes de hvide skikkelser, der i den begyndende tusmørke langsomt bevægede sig ad engens sti fra badstuen til stuehuset. Blussende ansigter og rene klæder. Mændene bar de i ugens løb af sved gennemvædede skjorter i små bylter under armen. I hænderne havde de udvandede birkeris. De talte stille medens de gik.

Kort efter bevægede kvinderne sig ad samme vej med

højt løftede skørter, så det våde sand og duggen i græsset ikke hang fast i det rene tøj. Mormor gik alene for sig selv og mumlede noget stille. Hun bad Fadervor.

Det er en glæde at mindes lørdag aftener, når alle efter badet samledes om det store bord til aftensmad. Gennem ruderne sås en svag aftenrøde. Tusmørket sænkede sig om det store kærnemælksfad og de flittige skeer. Ingen større larm forstyrrede denne samklang. Kun bløde ord og lyden af skeernes berøring af det klangfulde fad fyldte den varme aften. Hunden sad stille og roligt under bordet. Den havde lagt sit hoved på værtens knæ og ventede tålmodigt på at få et stykke brød. Kun når værten udtalte dens navn eller klappede den, fejede den sammenfiltrede hale hen over gulvet. Hunden fornemmede klart at det var lørdag aften, for alle andre aftener, når alle havde travlt, jagede værten den væk.

Efter aftensmaden sad vi lidt på stenene foran kornkammeret. Mor havde et tykt gråt tæppe rundt om skuldrene, med tæppets ene hjørne dækkede hun også mig til og trak mig tæt ind til sig. Vi havde det begge varmt og hun kaldte mig sin varmgiver. Så klemte jeg mig endnu mere ind til hende og blæste min varme ånde i hendes armhule. Gudfar sad på stentrinet og spillede på trækharmonikaen. Han spillede sorgfulde sange så hunden, der sad foran på græsset, begyndte at hyle. Man kunne nu se stjernerne, da gudfar holdt inde med at spille, kunne vi høre sang i det fjerne. Det var litauerne, der sang deres langtrukne folkesange. De sang tostemmigt og det lød meget smukt. Vi lyttede alle et stykke tid til sangen og så gik vi til ro.

Det er også behageligt at mindes de lørdag aftener, når det frøs så stærkt at isen i mosen sprak og alle trævægge og stakitter knagede og gav sig. Vi kom fra badstuen. Man kunne fortsat se i aftenrøden, men også måneskinnet dannede nu lette skygger. Vi gik

sammentrukne og hurtigt, for frosten kneb os i de nøgne fødder i træskoene og stak os i næsen med kolde nåle når man indåndede. I stuen brændte en lampe eller et hjemmelavet tællelys. Nogle gange tændte man også en spån for at gøre det mere behageligt. Medens kvindfolkene var i bad, barberede mandfolkene sig, redte håret og stoppede piben. Når alle endeligt var forsamlet, serveredes aftensmaden. Derefter sad de voksne et stykke tid og småsnakkede om forskelligt, men jeg lå i sengen med vidtåbne øjne og varmede mig.

Badstuens varme havde gjort os alle tørstige og vi trængte til noget at slukke tørsten med, mormor gik ud for at hente et eller to marinerede kålhoveder. Vi fik alle et ordentligt stykke, som vi kunne gnave af, idet vi sugede den sursøde saft i os og slikkede på vore fingre. I fadet var der ret meget af væden som vi drak med velbehag. Det var vor vin. Derefter blev hundene jaget ud og fordøren lukket med rigler.

Mor og jeg satte os op i sengen og begge bad vi en bøn. Så følte jeg helt tydeligt, at Gud lagde sin hånd på mine øjne og langsomt strøg min pande. Jeg åbnede øjnene for at se ham. Der var intet – kun mørket. Vinduerne lignede hvide papirark. Rundt om mig hørte jeg de soven-

SESTDIENAS VAKARS

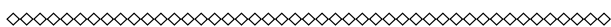

Prieks piemīnēt sestdienas vakarus, kad pēc pirts visa saime sapulcējās ap lielo galdu pie vakariņām. Un tad pēc vakariņām mēs sēdējām brīdī uz klēts priekšas. Mātei bij ap pleciem apņēmts smags, pelēks deķis. Ar vienu stūri viņa apsedza arī mani un pievilka tuvu sev klāt. ... Krusttēvs sēdēja uz akmens pakāpes un spēlēja harmoniku.

des tunge vejrtrækning. I kvaset bag ovnen puslede nogle mus. Så indfandt søvnen sig i store bølger og kastede tindrende tegn i mine øjne. De lignede mønstret på mine strikkede handsker eller gyldne grannåle. Let sank jeg ned som i lunken vand og forsvandt fra denne verden.

Det er en glæde at huske de øjeblikke, når ugens arbejde og besvær ophørte, når nattens vidtstrakte himmel med måne og utallige stjerner overtog menneskene for en stund, og når disse, medens de faldt i søvn, følte evigheden rundt om sig som en hård ring af sølv.

Oversat af Guido Grindvalds

Vesthimmerlands venner

Vesthimmerland vil af med gamle venner

Af Jacob Dalgaard: info@lokaltindblik.dk

I Vesthimmerland satser man på fortsat venskabsby-samarbejde, og inkluderer erhvervslivet. Der er altså ikke kun tale om folkelig kulturel udveksling, og i den forbindelse har man valgt at beholde Letlandskontakten.

Vesthimmerlands Kommune vil have ryddet op i antallet af venskabsbyer.

Vesthimmerlands Kommune har 17 venskabsbyer i Skandinavien og det øvrige Europa. Det tal foreslår administrationen nu skåret drastisk ned, så der kun er en venskabsby i henholdsvis Sverige, Norge, Finland og

Letland.

Embedsmændene har også sat navne på, hvilke venskaber der bør bevares, og hvilke der bør ophøre. I prioriteringen er der lagt vægt på, hvilke venskaber, der har været mest aktive.

Disse bedste venner er Skellefteå i Sverige, Mo i Rana i Norge, Sigulda i Letland og Lapinlahti i Finland. De 3 førstnævnte byer er alle venner, som den gamle Løgstør Kommune har bragt med ind i Vesthimmerlands vennekreds, mens Lapinlahti er gammel Aars-ven.

Administrationen foreslår til gengæld, at Vesthimmerland søger nye venskaber i blandt andet Kina. Tidligere i år var borgmester Jens Lauritzen og kommunaldirektør Mogens Kristensen på visit i 2 græske byer, og den ene ved navn Volos forslås også som ny venskabsby.

Kommunen vedtog for halvandet år siden en international strategi, hvori der blev erklæret et ønske om at opprioritere samarbejdet med venskabsbyerne.

Traditionelt har venskabsbyerne været brugt til kulturel udveksling, men der er lagt op til at kommunen gennem byvenskaberne kan agere døråbner for erhvervslivet.

Desuden kan kommunen hente inspiration til politiske og administrative løsninger på forskellige opgaver.

Økonomiudvalget i Vesthimmerlands Kommune skal på onsdag diskutere, hvilke byer, der fremover skal være kommunens venskabsbyer.

*Peter Kyhn
Senior Editor
NORTHROUP
NEWSLETTERS*

Praktisk arbejde med Letland

Ægteparret Ilse og Paul Outzen fra Bredebro fortæller, hvordan de kom i gang med at lave hjælpearbejde i Letland og hvad det førte med sig:

”Vi meldte os ind i Foreningen Danmark-Letland, fordi vi har været i Letland nogle gange. Vores søn Helge var for ca. 7 år siden med Andreas Åbling Pedersen i Letland (bladet fortalte om Andreas´ fest i Sønderjylland i forrige nummer).

For 4 år siden mødte vi her på egnen en pige fra Smiltene, som ligger ca. 150 km. øst for Riga. Da hun rejste hjem lovede vi at besøge hende kort tid efter. I juni 2005 var vi så i Letland for første gang.

Andreas spurgte så om vi ikke kunne tage en tur til, men med humanitær hjælp, fordi hans maskinhus skulle tømmes. Der skulle gøres klar til den årlige som-

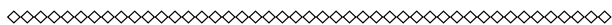
merfest.

Vi lånte Helges lastbil som blev fyldt til bristepunktet og vi kørte til Smiltene, hvor vi havde kontakt med en sygeplejerske på hospitalet i Smiltene. Tre gange har vi været i letland med humanitær hjælp fra Ellum. Turene blev sponsoreret af Andreas Åbling Petersen, Helge Outzen og os selv, Ilse og Paul Outzen.

Disse ture til letland gav os lyst til at besøge vores venner og bekendte som vi nu har derovre. Vi kører nu til oktober igen af sted på ferie. Letland er da flot også om efteråret. Da Paul har selvstændig virksomhed som havemand, er det ikke så praktisk at holde ferie midt om sommeren, hvor der er mest at lave. Jeg er socialpædagog på en døgninstitution, så mine kollegaer er glade for at jeg kan vente med at tage sommerferien til oktober igen i år.

Vi kan så nogenlunde klare os på det lettiske sprog, som vi lærer hos Andreas, og ved kontakt med vore venner. Sommerfesten i år hos Andreas var meget international, der var gæster fra Finland, Tyskland, og selvfølgelig også fra Letland og Danmark. Helge og Christian, som for nogle år siden ledsagede Andreas til Letland mødte nogle bekendte fra Jekabpils, som de ikke havde set siden de var derovre. Så gensynsglæden var stor.

Ilse og Paul Outzen

Ivars Silis fortæller om sin tid som flygtning

Hold øje med kalenderen på vor hjemmeside

Ivars Silis har lovet os at han i marts 2009 vil fortælle om sin barndom i flygtningelejr i Danmark

The Baltic Times

Udvalgt af Jens Helt

Fra saltet sild til olie, et indblik i den baltiske søfartshistorie.

Med en nøgleposition mellem øst og vest og let adgang til Østersøen, har det baltiske område haft shipping som en af de største og vigtigste industrier igennem historien. Så det er ikke nogen overraskelse at skibsværftsindustrien også har været en nøgleindustri med en lang historie af større firmaer som har haft verdensmarkedet som aftagere af deres produkter. Siden vikingetiden har skibe og shipping spillet en væsentlig rolle i den baltiske økonomi. I Hansa tiden blomstrede shipping op i det baltiske område. Riga var placeret som midtpunkt for den vitale handelsrute mellem øst og vest, handelsruterne mellem Rusland og vigtige vesteuropæiske lande med handelscentre som London, Bruggen, Köln, Lubeck, Visby og Bergen som aktører. Dengang var en af de vigtigste handelsvarer saltet sild fra Norge, klæder af uld fra Holland og pelsskind fra det indre Rusland. Shipping var en integreret del af dannelsen af Riga som by. Letlands 3 vigtigste havnebyer er Riga, Ventspils og Liepaja. Estlands 2 havnebyer, Tallinn og Narva er med deres beliggenhed mere nordligt, sårbare overfor en hård vinter og dermed tilfrysning.

På grund af det baltiske områdes geografiske beliggenhed, har det altid været følsomt overfor hårde vintre. Derfor har isbrydere været en nødvendig hjælp i disse områder for at stabilisere handlen og forbindelserne med omverdenen. Men da St. Petersborgs havn er endnu mere udsat for tilfrysning, har Rusland altid haft interesse i de sydlige havnebyer i det baltiske område. I dag er den baltiske shipping industri den hurtigst voksende i Europa. Den kontroversielle baltiske olierørledning

BPA2 leverer betydelige mængder af olie til Vesteuropa. Derfor bliver Ventspils, Butings, Riga, Klaipeda samt Tallinn vigtige transitknudepunkter for samhandlen. Ifølge vicedirektøren Erkki Kotiranta, for Neste olie shipping firma, er søtransporten særdeles vigtig for den voksende baltiske handel, fordi den udgør 50% af al godstransport. Den hurtige økonomiske vækst i Rusland samt udvidelsen af EU gør det baltiske område mere betydningsfuldt for samhandlen. Neste olie shipping firma transporterer 34,7 millioner tons produkter hvert år. Firmaet ejer 30 store fragtskibe og er dermed en betydelig aktør på området.

Letland appellerer til de emigrerede letter som har bosat sig i Irland om at rejse tilbage til Letland.

Den lettiske præsident Valdis Zatler har udtalt, at der er brug for disse personer i Letland. Letland skal gøres til et attraktivt land at bo og arbejde i lyder det videre fra præsidenten. Repræsentanter fra det lettiske NGO i Irland forventer dog ikke et større antal lettere vil vende tilbage til Letland. Janis Kargins, formand for den lettiske forening i Irland bekræfter dog, at et større antal af lettere i byggeindustrien har mistet deres arbejde på grund af den generelle afmatning i økonomien. De lettere som er ankommet senest til Irland har mest at tabe, fordi de er de første, der bliver fyret og de har ikke optjent deres sociale ydelser i tilfælde af fyring og tab af job. Imants Miezis, ejer af en internetportal for lettere, siger at de første som vil vende hjem, er de personer, som er kommet for at kunne tjene penge til at tilbagebetale et lån, bygge et hus og købe en lejlighed i Letland. Der er grund til at blive i Irland udtaler den lettiske ambassadør i Irland, Indulis Abelis, en del har mistet deres job og har optjent ret til at modtage arbejdsløshedsunderstøttelse. Denne ret er betydelig i forhold til, hvad man kan få i Letland. Der findes ikke en samlet registrering af hvor mange lettere, der er rejst til Irland. Men det

antages, at det drejer sig om et antal mellem 30.000 til 50.000 personer. De lettere, der arbejder i Irland for nærværende er stadig tilknyttet Letland, idet de overfører penge til deres familie og pårørende. I 2007 blev der på denne konto overført for et beløb på 84 millioner euro til konti i Letland.

**Balterne er oprørte over EU-Russisk topmøde.
Den 14. November repræsenterede den franske præsident Nicholas Sarkozy EU på det 22. Topmøde med Rusland i Nice hvor de strategiske bilaterale samtaler mellem de 2 lande blev genoptaget.**

Det er især den russiske opførsel overfor Georgien og deres konstante afvisning af at opfylde den fredsaftale, der blev indgået mellem Rusland og Georgien. Lithauen var dog det eneste land, der stemte imod en genoptagelse af samtalerne. Især på grund af de russiske planer om at opstille raketter i Kaliningrad. Alle 3 baltiske lande er enige om, at det er vigtigt at tale med en samlet stemme overfor Rusland. Dette gælder ikke kun vedrørende det nye russiske partnerskab med EU, men også omkring de eksisterende problemer for eksempel i Kaukasus. På dagens møde enedes den franske præsident med Rusland om at organisere en pan-europæisk sikkerhedskonference næste sommer. Det har Rusland presset hårdt på for at få realiseret.

Den 13. November var Estland vært for den amerikanske forsvarsminister Robert Gates.

Der var tale om et uformelt Nato møde, hvor de baltiske lande udtrykte deres bekymring for situationen med deres store nabo Rusland. Den estiske regering mener det er vigtigt at vise solidaritet Nato medlemslandene imellem, og at Nato landene internt når frem til en klar stillingtagen før nye ideer om at tilbyde eksterne lande løsninger indgår i Natos beslutninger.

Korte nyheder

Letland slutter sin mission I Irak dette år

I det nye år vil de sidste tropper i Irak blive sendt hjem. Letland har deltaget i missionen i Irak siden 2003 med 1150 sodater. Siden sommeren 2007 har der kun været 4 lettiske officerer i Irak, og når deres periode udløber den 31. december vil der ikke blive sendt nye lettiske tropper. Tre lettiske soldater er døde og flere er blevet såret mens de har været udstationeret i Irak.

Transparency International giver Letland højere karakter

Korruptionsindexet for Letland udsendt af Transparency International er forbedret.

Tidligere blev Letland kategoriseret til 4,8 ud af 10 og nu er det forbedret til 5. Det betyder at korruptionen stadig er et problem i Letland, men situationen har forbedret sig. Estland er på 6.6 og Litauen ligger på 4.6. Ud af 180 lande ligger Letland som nummer 52.

Det er vedtaget at hæve minimumslønnen

Den lettiske regering har besluttet at hæve minimumslønnen i Letland den 1. januar til 180 Lats pr. måned. Stigningen fra 160 LVL til 180 LVL blev foreslået af Velfærdsministeriet.

Minimums timelønnen stiger fra 0.962 LVL til 1.083 LVL.

I 2007 modtog 73.000 mennesker minimums månedslønnen.

Nyt Biogasanlæg planlægges i Jaunpils

I det centrale Letland, vil Jaunpils kalvefarm investere i konstruktionen af et nyt biogas anlæg. Anlægget vil producere biogas af gødning og korn og det er planen at det skal åbnes i 2010.

Stigninger i insolvens

I henhold til virksomhedsregisteret, er antallet af insolvente virksomheder steget. Hver dag bliver der registreret mellem 30 og 60 virksomheder i konkursregistret og dette betragtes som en stor stigning.

Ryfter om devaluering

I de forløbne uger har der været rygter om en mulig devaluering af LVL. Dette er dog blevet benægtet af både ministre og centralbankdirektøren.

En devaluering af LVL i forhold til Euro ville forårsage problemer for befolkningen da ca 84% af alle lån er i Euro på grund af den lavere rente.

Staten overtager Parex Bank

8.11 besluttede den lettiske regering at overtage de kontrollerende aktier i Parex Bank. De tidligere hovedaktionærer Valerijs Kargins og Viktors Krasovickis solgte deres aktier for kun 3 Euro.

Parex Bank fik problemer i November da et stort antal kunder begyndte at trække deres penge ud på grund af rygter om konkurs.

Sydbroen åbner

17. november åbnede sydbroen i Riga

Det har været den største og mest komplicerede konstruktion siden uafhængigheden.

LN

Konkurrence

Til Sprogfestivalen havde Kirsten lavet følgende spørgsmål, se hvor meget du ved!

Løsningen står side 47 i bladet.

1. Hvilken af disse tre byer ligger ikke i Letland:
A. Riga B. Kaunas C. Liepaja
2. Hvilke farver er der i det lettiske flag:
A. Blå-sort-hvid B. gul-grøn-rød C. rød-hvid-rød
3. Hvor stort er Letland
A. 43.069 km² B. 64.589 km² C. 45.227 km²
4. Hvilken hilsen her er på lettisk:
A. Labdien B. Laba diena C. Dzién dobry
5. Hvilket af disse lettiske ord betyder tallet 8:
A. Cetri B. Astoni C. Pieci
6. Nævn 4 byer der ligger i Letland:
7. Hvornår blev Letland første gang selvstændig republik:
A. 1918 B. 1945 C. 1991
8. Hvilke af disse organisationer er Letland medlem af:
A. Nordisk Råd B. EU C. NATO
9. Hvilken sprogstamme hører det lettiske sprog til:
A. Slavisk B. Germansk C. Indoeuropæisk
10. Hvor mange indbyggere var der i Riga i 2006:
A. 1,2 mill B. 0,57 mill C. 0,73 mill
11. Hvordan var fordelingen af letter og russere i Riga i 2007:
A. lige mange B. flest russere C. flest letter
12. Hvordan siger man tak på lettisk:
A. Aciu B. Paldies C. Tānan vāga

Ung studerende lette i Danmark

Ved mødet på Venstre Kirkegård mødte vi i foreningen den unge Guna, som vi bad om at skrive til bladet og fortælle lidt om sig selv og om hvordan det var at være arkitektstuderende i Danmark.

Er det let at være fra Letland og bo i Danmark?

Det er det, hvis man kender mange andre letter, der bor her og som kan gøre en lattes liv lettere.

Da jeg først kom til Danmark for seks år siden som nittenårig for at læse arkitektur, kendte jeg kun én lettisk pige, og hun havde en stor betydning for mit liv i Danmark, fordi hun var den eneste der kunne forstå mig

Min familie i 2006: fra venstre, mormor, mig, mors veninde, mormors søsters barnebarn, mormors søster, min søster og min mor

ikke kun på grund af sproget, men mest fordi hun også var lette og havde de samme værdier. Den gang tænkte vi at det vil være så dejligt, hvis der var flere letter at dele vores nye oplevelser af Danmark med. Nu efter seks år, er vi blevet meget flere og nu kan man sige, at vi er en stor lettisk familie der bor i Danmark. Så hvis nogen spørger mig om jeg er kommet til Danmark alene eller med min familie, plejer jeg at sige, at jeg kom alene men nu er min familie også kommet.

Men min rigtige familie bor stadig i Letland og måske, fordi de har oplevet hvordan det er, når ens land bliver frataget en og man bliver ydmyget, og når man ikke frit kan tale sit sprog, er det vigtigt for dem at nyde det uafhængige Letland og arbejde for at opbygge landet igen.

Min morfar Eduards Grinbergs har været i Sibirien i 10 år, hvor han blev sendt til, fordi han var alt for succesfuld landmand. Han blev grusomt kørt væk fra sit hjem på trods af at han havde 4 små børn, (den ældste var 5 år, men den yngste kun 5 måneder) fra hans første kone som døde ved fødslen. Da han kom hjem fra Sibirien, flyttede han til Iecava, hvor han mødte min mormor Ausma Bērziņa (senere Grinberga). Selvom hun ikke var blevet sendt til Sibirien, havde hendes liv heller ikke været let, fordi hendes mor døde af kræft da min mormor var kun 7 år gammel. Dengang ønskede hun sig at når hun blev voksen ville hun have en enlig mand med mange børn for at kunne give dem den mors kærlighed, som hun selv savnede. Og som min mormor siger, alt hvad hun ønsker sig går i opfyldelse, så mødte hun min morfar, der var alene med fire børn, som havde boet forskellige steder mens deres far var i Sibirien og havde savnet en mors kærlighed mere end alt andet i deres liv. Så begyndte der et nyt liv, de fik et fælles barn, som er min mor og prøvede at opdrage alle deres børn som for-

kæmpere for Letlands uafhængighed.

Ved siden af sit arbejde som gartner, var min morfar også formand for Iecavas kirke i 25 år, en kirke som var blevet ødelagt af kommunisterne, men min morfar rensede præstens påklædningsværelse i den slidte kirke og sørgede for at der hver søndag blev holdt en gudstjeneste i det lille rum.

Da Letland fik uafhængighed

meldte min morfar sig ind i landeværn i en alder på 80 og dermed blev han den ældste landeværnssoldat i Iecavas region.

Da han fyldte 90 kunne mine bedsteforældre fejre 43 års ægteskab, som de gjorde den 18. november, på Letlands uafhængigheds dag som også er min morfars fødselsdag. Men et par uger senere faldt min bedstefar i søvn for evigt. Hans begravelse var meget smuk, fordi vi fik lov til at tage afsked med ham i den nu delvis renoverede Iecavas kirke og han er stadig den eneste som har haft den ære.

Nu fortsætter min mor hans arbejde med at udvikle

Iecavas kirke ved at organisere klassiske musik koncerter med de mest kendte musikere i Letland både for at vække interessen om kirken og for at hæve kulturniveauet blandt Iecavas befolkning.

Inspireret af min familie, vil jeg også gerne fortsætte deres arbejde og gøre noget stort for mit land på trods af at jeg nu bor i Danmark. Jeg synes man kan gøre meget for sit lands omdømme, når man bor i udlandet, fordi det indtryk man efterlader hos andre mennesker som repræsentant for en nationalitet, skaber deres syn på landet som sådan. Derfor er det vigtigt, at vi letter er socialt aktive og villige til at forklare ting om vores land og kultur. Og efter de halvtreds år under kommunisterne er der mange forkerte forestillinger om Letland. For eksempel bliver jeg tit nødt til at foreklare at Letland ikke er Østeuropa men et af de tre Baltiske lande og at vores sprog ikke stammer fra slavisk, men er et baltisk sprog som har mere tilfælles med de skandinaviske sprog og tysk end de østeuropæiske sprog osv. Men jeg må også sige, at de fleste danskere er meget vidende om de baltiske lande og tit betragter os som den østlige del af Skandinavien.

Og vi letter er glade for at være i Danmark, fordi vi har mange muligheder her og det er tæt på Letland. Jeg kender mange letter, som tager hjem cirka en gang om måneden for at være sammen med familien et par dage og samle kræfter. Men også her i Danmark, holder vi meget sammen, hjælper og støtter hinanden så meget som muligt og fastholder de lettiske traditioner. Jeg kan sige at hele den lettiske unge generation der er i Danmark er som søskende for hinanden, og den følelse gør os stærke som personer og bidrager også til Danmarks og Letlands venskab.

Guna

Ungdom

Da vi i foreningen synes, at vi mest tilhører den lidt ældre generation og da vi gerne vil have yngre kræfter ind i fællesskabet, har vi sammen med Anda Zarane indkaldt til et møde, hvor vi gerne vil tale med den yngre generation af letter og danskere og spørge dem om de har gode ideer til vores forening. Derfor har vi udsendt dette brev.

Foreningen Danmark-Letland

Cien. latviete/latvieti,

Biedriba *Dānija* – *Latvija* vēlas Tev piedāvāt iespēju satikties ar citiem latviešiem, lai kopā pavadītu vakaru latviskā garā, vienlaicīgi dodot iespēju Tev tuviem cilvēkiem Dānijā iepazīt Tavas valsts kultūru un tradīcijas. Tie esiet jūs paši, kas nosaka, kā šādam pasākumam vajadzētu noritēt. Mēs piedāvājam organizēt šo satikšanos, bet būsīm priecīgi dzirdēt arī jūsu idejas šā vakara gaitas norisei. Mūsu doma ir noorganizēt atpūtas vakaru, kurā mums būtu iespēja visiem kopā aprunāties, uzdziedāt, uzdejot, kā arī apspriest šādu pasākumu turpmāko norisi nākotnē.

Pirmais šāds vakars ir ieplānots 2009.gada 21.martā, plkst. 19.00. Mēs jau esam atraduši telpu šā pasākuma norisei netālu no Ālholm Plads (Valby) ar iespēju izmantot mazu virtuvīti. Mums ļoti gribētos vispirms uzzināt, vai Tu uzskati šo tikšanos par labu domu un vēlētos tajā piedalīties. Tādēļ vēlamies lūgt atstutīt mums atbildi, kā arī būsīm priecīgi par jebkuru ieteikumu! Varbūt arī tavai otrajai pusītei ir kādi ieteikumi, ko šādā vakarā viņa/ viņš vēlētos iepazīt no latviešu kultūras?...

Tavu atbildi un ieteikumus šim pasākumam gaidīsim ar nepacietību uz

kirsten.gjaldbaek@get2net.dk vai

anda.zarane@gmail.com

Ar cieņu,
Kirstena un Anda
Biedriba Dánija - Latvija

Kære lette,
Foreningen Danmark – Letland vil gerne give dig et tilbud om at kunne mødes med andre letter under uformelle former, så I kan være sammen på lettisk vis og samtidig vise jeres omgangskreds (venner / kæreste/ ægtefælle) jeres kultur og traditioner. Det er kun jer selv, der ved, hvordan det skal foregå. Vi tilbyder at organisere lokalerne, men I er meget velkomne til at komme med ideer til, hvordan sådan en aften skal arrangeres. Vores idé er at lave en hygge aften, hvor vi alle har mulighed for at tale, synge, danse sammen og få ideer til fremtidige fælles arrangementer. Din ide/dit bidrag vil være værdsat!

Den allerførste komsammen er sat til den 21. marts 2009, kl.19.00. Vi har fundet et lokale ved Ålholm Plads, med lidt køkken faciliteter. Først og fremmest vil vi gerne vide, om det er noget, du og din omgangskreds synes er en god idé. Så venligst send et brev (e-mail) om det. Du må også meget gerne komme med nogle forslag med det samme. Måske din ven/kæreste/ægtefælle også har et eller flere forslag om, hvad hun/han har lyst til at opleve på sådan en aften? ...

Alle jeres svar ventes med spænding på:
kirsten.gjaldbæk@get2net.dk eller
anda.zarane@gmail.com

*Med venlig hilsen,
Kirsten Gjaldbæk og Anda Zarane
Forening Danmark-Letland*

Uddrag

**Et digt indsendt af Allan Fisker, Fiskers Nødhjælp
Læs hele digtet på hans hjemmeside:**

www.allanfisker.dk

Et fattigt land er Letland
og meget har det lidt
besat i rigtig mange år
nu endelig er det frit

Når flasker ind jeg samler
De bliver ej til skår,
Og pengene de giver
Gi`r andre bedre kår.

Som klunser kan jeg samle
hvad andre smider ud!
Det brugbare jeg pakker
Og gerne sender ud!

Med tøj og sko med mere
De fryser mindre nu
Og takken som de sender
den bringer de til Gud

Metaller bli`r til penge
Og penge bli`r til fragt,
Til støtte for de svage,
Ja det jo er min agt!

Et børnehjem i Letland
Er blevet bygget op.
Nu får de sko og klæder
Og det er faktisk godt!

Løsning på konkurrencen:

1. *Kaunas*
2. *EST-LIT-LV* (rød-hvid-rød)
3. *DK LV EST* (64.589 km2)
4. *LV LIT Pol* (Labdien)
5. *4 8 5* (Astoni)
7. *1918*
8. *EU NATO*
9. *Indoeuropæisk*
10. *0,73*
11. *flest letter, 42,4% mod 42,1 %*
12. *LIT LV EST* (Paldies)

Danfø

Uddrag af referat af det årlige medlemsmøde i Danfø, 14. november 2008 i Vartov, København

Dagsorden:

1. Beretning og aktivitetsplan
2. Revideret regnskab for 2007
3. Budget 2008 og 2009
4. Valg af koordinator
5. Valg af koordinationsgruppemedlemmer (4-6 medlemmer)
6. Valg af 2 revisorer

Ad 1. Koordinator Kjeld Aakjær berettede om DANFØ's virksomhed siden 1. november 2007, da den nuværende koordinationsgruppe blev valgt.

Den første opgave har været forberedelsen af DANFØ's formandskab for CC (koordinationskomiteen for Østersølandenes focal points), hvor DANFØ overtog formandskabet pr. 1.7.2008 samtidig med, at Danmark overtog formandskabet for Østersørådet.

Der blev afholdt et informationsmøde for DANFØ's medlemmer den 8. april, hvor bl.a. ambassadør Karsten Pedersen fra Udenrigsministeriet og direktør Hans Brask fra Baltic Development Forum medvirkede.

1.-3. maj deltog en række medlemmer fra DANFØ i NGO-Forum i Riga, Letland.

Forberedelserne til NGO-Forum i Helsingør i 2009 har været årets store opgave. Der er brugt mange kræfter på fundraising. Der er kommet bidrag, men endnu ikke helt tilstrækkeligt til at sikre den økonomi, der er nødvendig for afholdelse af NGO-Forum. De tematiske grupper har udarbejdet oplæg til drøftelserne på NGO-Forum, disse blev fremlagt på et styregruppemøde 20. oktober.

DANFØ har deltaget i Østersølandenes parlamentariske

møde i Visby 1.-2. september.

Der har netop været afholdt et CC-møde for focal points fra alle 11 Østersølande. Nogle af dem skal senere deltage i et offentligt møde med titlen: Østersøen – udfordringer i et europæisk perspektiv.

Om arbejdet op til NGO-Forum fortalte Kjeld Aakjær, at der påregnes afholdt et styregruppemøde i december eller januar. Efter NGO-Forum vil der blive afholdt et evalueringsmøde.

Kjeld Aakjær omtalte de foreløbige tilbagemeldinger fra de andre landes focal points med hensyn til deltagelse i NGO-Forum. Interessen er mindre end forventet, hvilket kan føre til overvejelser om, hvorvidt NGO-Forum skal gennemføres. Gennemførelsen afhænger desuden af bevilling fra Udenrigsministeriet. En afklaring kan snart ventes.

I den efterfølgende debat havde følgende ordet:

Ole Richter fra Helsinkikomiteen påpegede vigtigheden af gennemførelsen af NGO-Forum bl.a. af hensyn til drøftelse af NGO'ernes mulighed for at bidrage til en bedre sikkerhedssituation.

Susanne Prip Madsen fra Foreningen NORDEN takkede Kjeld Aakjær og koordinationsgruppen, og synes at det ville være meget synd, hvis ikke NGO-Forum kan afholdes.

Niels Groth fra Demokratikonsulenterne fortalte, at koordinationsgruppen havde udført et stort arbejde. Han anbefalede, at man foretog en kritisk gennemgang af vedtægterne.

Ole Meldgaard, Kofoeds Skole, fandt det ærgerligt med det manglende engagement og fremhævede muligheden for at Northern Dimension kan være en ny ramme om NGO'ernes samarbejde i regionen.

Torben Bo Hansen fra Dag- og Døgncentret ønskede oplyst, hvordan de enkelte lande forholdt sig til deltagelse.

Carl Ejnar Jørgensen fra Social Hansa ønskede oplyst, hvad deadline er for en endelig afgørelse af om NGO-Forum gennemføres. Han foreslog, at vi benytter vore egne foreningers netværk til at finde deltagere fra de andre Østersølande.

Niels Bendix fra Foreningen Danmark-Letland mente, at det var utilstrækkeligt, hvad der var gjort i de andre lande. Det kunne ikke passe, at der ikke findes flere interesserede i landene.

Erik Arnsted fra FN-forbundet mente, at Kjeld Aakjær havde ret, når han tvivlede på muligheden for gennemførelse af NGO-Forum i indeværende periode. I så fald må der findes en anden model for samarbejde mellem NGO-erne og politikerne. Han efterlyste, at flere af de "tunge" danske NGO'ere gik med i DANFØ.

Lis Nielsen fra Foreningen Danmark-Letland ønskede at spørge de udenlandske CC-medlemmer, hvorfor der ikke havde meldt sig flere.

Flemming Thøgersen fra koordinationsgruppen ønskede at fortsætte arbejdet for gennemførelse af NGO-Forum og foreslog at man gik bredere ud i Østersølandene for at rekruttere deltagere. Han ville genopstille til koordinationsgruppen med henblik på at få NGO-Forum gennemført.

Carl Erik Foverskov fra koordinationsgruppen ønskede ligeledes, at vi benyttede vore netværk til at skaffe flere deltagere.

Hans Jørgen Vodsgaard fra Interfolk fandt, at de foreløbig 60 tilmeldte deltagere fra de øvrige EU-lande i regionen (Danmark og Rusland er ikke talt med) var bedre end ingen. Der er stadig baggrund for afholdelse af et NGO-Forum. Han ønskede, at der blev satset primært på dialogen mellem NGO-erne frem for dialog mellem NGO'ere og politikere.

Thorbjørn Nesjan fra Severin anbefalede anvendelse af moderne netværkssværktøjer i markedsføringen af NGO-

Forum.

Kjeld Aakjær svarede, at et Østersønetværk kan fortsætte uafhængigt af, om der afholdes et NGO-Forum i år. Vi adskiller os fra de øvrige focal points ved alene at benytte frivillig arbejdskraft, de andre har typisk ansatte til at gøre arbejdet. Der er også tale om kulturforskelle mellem landene. Deadline for oplysning om det økonomiske grundlag for NGO-Forum er på tirsdag. Derefter kan der blive tale om indkaldelse af styregruppen. Koordinationsgruppen vil overveje vedtægtsændringer som foreslået af Niels Groth. Aktivitetsplanen blev herefter taget til efterretning.

Smagen af Danmark

Tartus restauranter bød den 9.-15. november 16 venskabsbyer velkommen til De Nationale Maddage.

Kokke fra blandt andre Kaunas, Riga, Siena, Hämeenlinna og Uppsala frembragte smagen af deres hjemlande, kulminerende med en gallamiddag den 12. november på Restarant Dorpat, hvor alle de nationale mesterværker blev præsenteret.

Som dansk venskabsby stod Frederiksberg for smagen af Danmark på Restaurant Dorpat. Det Danske Kulturinstitut havde i tæt samarbejde med Dorpats køkkenchef, Ahto, bistået med udvælgelsen af traditionelle danske og samtidig moderne retter fra det nye nordiske køkken. Fra Danmark deltog også tidligere kok på Den Danske Ambassade i Tallinn, Steffen Ladegård, som stod i køkkenet under dele af programmet i Tartu.

Til DANFØs medlemsorganisationer

Indkaldelse til ekstraordinært medlemsmøde/ styregruppemøde

Mandag den 8. december kl. 19.00 i kursuslokalet på 4. sal på Kofoeds Skole, Nyrnberggade 1, 2300 København S.

Ifølge vedtægterne behandles følgende dagsorden:

1. Beretning og aktivitetsplan (orientering om status for BS NGO Forum m.v.)
2. Valg af DANFØ Koordinator
3. Evt. valg af koordinationsmedlemmer (der skal være 4-6 medlemmer)
4. Evt. valg af revisor/er

DANFØ sørger for kaffe/the og vand til deltagerne
Hver organisation kan sende tre repræsentanter.

Tilmelding til BSNGOForum2009@gmail.com

Baggrunden for indkaldelsen er, at Kjeld Aakjær har besluttet at trække sig som koordinator, da han ikke mener, det er økonomisk forsvarligt, at gennemføre et kommende NGO Forum med det antal deltagere, som CC landenes repræsentanter mener, der kommer, selvom Udenrigsministeriet støtter BS NGO Forum med 200.000 kr. Det forventes, at Udenrigsministeriet den 4. december træffer beslutning om evt. støtte
De øvrige medlemmer af koordinationsgruppen mener, at en beslutning om evt. aflysning, skal afvente svaret fra udenrigsministeriet. Derfor vil arbejdet med planlægningen af NGO-Forum fortsætte.

Med venlig hilsen

koordinationsgruppen

Rite Højskole

Invitation til skolekredsmøde og generalforsamling

Skolekredsmøderne i 2009 afholdes således:

København: Mandag den 9. marts kl. 19.00 i Ålholm Kirkes sal, Bramsløkkevej 18a, 2500 Valby.

Jylland: Torsdag den 12. marts kl. 19.30 hos Niels Henriksen, Østerskovvej 11a, Kollund, 6340 Kruså

Dagsorden på begge møder:

1. valg af dirigent
2. beretning om Rites aktiviteter
3. fremlæggelse af regnskab
4. indkomne forslag (skitse til nye vedtægter for Rite Højskole, idet ACC har trukket sig ud som part ner)
5. valg af bestyrelse (i København Birgit Møller Kristensen og i Jylland Carsten Juelsgaard Madsen) og valg af 7 repræsentanter til generalforsamlingen i Rite
6. valg af revisor Eilif Pedersen
7. eventuelt.

Billeder og film om aktiviteterne på Rite.

Generalforsamlingen på Rite 2009

Lørdag den 23. maj om eftermiddagen (det er i Kr. Himmelfartsferien). Det vil være dejligt, hvis der kommer så mange som muligt fra Danmark. I tilslutning til mødet arrangeres tur rundt i Letland.

Dagsorden:

1. valg af dirigent
2. valg af referent
3. bestyrelse og forstander aflægger beretning for året
4. fremlæggelse af regnskab
5. indkomne forslag, herunder vedtægtsforslag
6. valg af bestyrelsesmedlemmer
7. valg af revisor
8. eventuelt

Bestyrelsen vælges af og blandt de valgte repræsentanter fra den danske støttekreds og den lokale støttekreds i Rite, eller ifølge vedtægtsforslaget.

Niels Bendix Knudsen

Rite Nyt

Sidste dag for indkvartering på Rite Højskole.

Højskolen har siden 28. juli været hjemsted for mellem 4 og 15 vejarbejdere. De kvitterede – ud over hvad firmaet betalte for opholdet – med de sidste dage at udlægge tre lastbiler stabilgrus i skolens indkørsel og som I kan se på billedet udlagt med præcision og efterfølgende tromling.

7. november var sidste dag for asfalteringsarbejde på vej P73, der er den korteste rute Riga – Davgavpils. Herefter er der kun grusvej 10 km. mellem Elksni og Akniste.

KALENDER

Jan

fra 9.2

Ieva Bluma, udstiller i Nordens
Galleri, St Strandgade 18
www.ievabluma.net

Feb

26.2 - 1.3

NGO Forum 2009
LO Skolen Helsingør

Marts

?

Hold øje med hjemmesiden.
Ivars Silis har lovet at fortælle om
sin tid i flygtningelejr i DK, engang
i marts.

9.3 kl. 19

Støttekredsmøde Rite Højskole
Ålholm Kirkes sal, Bramsløkkevej
18a, 2500 Valby.

12.3 kl, 19.30

Støttekredsmøde Rite Højskole
hos Niels Henriksen, Østerskovvej
11a, Kollund, 6340 Kruså

21.3 kl. 19

Ungdomsmøde ved Ålholm Plads
Se side 46.

April

?

Generalforsamling i Foreningen
Danmark-Letland

Maj

23.5

Generalforsamling på Rite Højskole
i Letland.

PP DANMARK

Afs:

Foreningen
Danmark - Letland
Lis Hazel Nielsen
Rosenlundsvej 8
DK-3650 Ølstykke

Der lyttes til nissen af deltagerne i julefesten på Den lettiske Ambassade.